

SXEDIO.91P

29.10.1940: ΟΙ ΚΥΠΡΙΟΙ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΟΝΤΑΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΚΑΘΕ ΒΟΗΘΕΙΑ- ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΥΛΙΚΗ. Ο ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΗΣ ΣΕ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΗ ΛΑΡΝΑΚΑ ΖΗΤΩΚΡΑΥΓΑΖΕΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ, ΤΗΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Στην Κύπρο ο κυπριακός λαός δέχθηκε την είδηση για είσοδο της Ελλάδας στον πόλεμο στις **28** Οκτωβρίου **1940** με ανάμικτα αισθήματα. Ολοι κάθονταν μπροστά στο ραδιόφωνο - το μόνο μέσο Μαζικής Επικοινωνίας που μετέδιδε στα Ειζιανά κύματα- για να ακούσουν τα θλιβερά νέα και να πάρουν τις αποφάσεις τους.

Με επιφαλής την Εθναρχία και τους εθνικιστές και ευρύτερα τη δεξιά παράταξη, όπως καθιερώθηκε αργότερα, ο λαός οργάνωσε συγκεντρώσεις και διαδηλώσεις υπέρ της Ελλάδας, τις οποίες ο Κυβερνήτης δεν προσπάθησε με κανένα τρόπο να αποτρέψει.

Η άλλη παράταξη, το παράνομο Κομμουνιστικό Κόμμα και η ευρύτερη Αριστερά, όπως καθιερώθηκε αργότερα, συνέχιζε να παραμένει ουδέτερη στον πόλεμο, λόγω του συμφώνου μη επίθεσης που είχε υπογράψει ο Χίτλερ με τον Στάλιν.

Στην πρωτοπορία βρέθηκαν οι μαθητές οι οποίοι διέκοψαν τα μαθήματά τους και βγήκαν για να προύπαντήσουν το Μητροπολίτη Πάφου και Τοποτηρητή Λεόντιο που πήγε στις **29** Οκτωβρίου **1940** στη Λάρνακα.

Οι μαθητές σχημάτισαν μεγάλη διαδήλωση με επικεφαλής **50** τουλάχιστον αγγλικές, ελληνικές και τουρκικές σημαίες που κατέληξε στα "καφενούδια" όπου έφθασε ο Λεόντιος και μαζί κατευθύνθηκαν στο Γυμναστήριο πιο κάτω.

Εκεί ο γιατρός Μαρσέλλος προσφώνησε τον Τοποτηρητή, ο οποίος στη συνέχεια απαντώντας κάλεσε όλους σε ενότητα και λήθη του παρελθόντος.

Επίσης ζητωκραύγασε υπέρ του Αγγλου Βασιλέως,

της Ελλάδας και της Τουρκίας.

Είπε ο Λεόντιος καλώντας ταυτόχρονα όλους να συνεισφέρουν ό,τι μπορούσαν για ενίσχυση του αγώνα εναντίον των Ιταλών:

"Αγαπητοί Λαρνακείς,
Ελληνες και Τούρκοι,

Φωνή λαού, φωνή Θεού, είναι το ρητόν των προγόνων μας το οποίον εφαρμόζεται και εις τη περίστασιν ταύτην.

Η φωνή σας ηγαπημένοι Ελληνες και Τούρκοι μου υπενθυμίζει αυτήν την στιγμήν την προφητείαν. "Αύτη η αλλοίωσις της δεξιάς του Υψίστου".

Και πράγματι η δεξιά του Υψίστου επέφερε την ευτυχή αλλαγίν. Κάτω από τας πτυχάς της ενδόξου αγγλικής σημαίας κάτω από το κυμάτισμα της τουρκικής και της ελληνικής λησμονούμεν το περασμένα μέχρι της στιγμής καθ' ην αδελφωμένοι και νικήτριαι αι τρεις αύται σημαίαι θα αναγγείλουν εις όλον τον κόσμον την νίκην, την νίκην της Αγγλίας και των συμμάχων της εναντίον της κτηνώδους βίας, της αδικίας και της βαρβαρότητος την νίκην της αρετής εναντίον της κακίας.

Αλλά σήμερον αγαπητοί ακροαταί Ελληνες και Τούρκοι, δεν είναι ημέρα λόγων, αλλά έργων. Διά τούτο ως αρχηγός της Εκκλησίας της Κύπρου καλώ εις έμπρακτον εκδήλωσιν των αισθημάτων σας, καλώ να προσφέρετε άλλοι μεν το αίμα σας, άλλοι δε το χρήμα σας διά τον ιερόν σκοπόν.

Ζήτηω ένδοξος Βασιλεύς της Αγγλίας Γεώργιος, ζήτηω το φιλελεύθερον και φιλοδίκαιον αγγλικόν Έθνος, ζήτηω η Τουρκία, ζήτηω η Ελλάς".

Ιδιαίτερα εντυπωσιακές ήταν οι εκδηλώσεις που έγιναν στη Λευκωσία. Ο λαός αδελφωμένος πια εκδηλωνόταν υπέρ της Αγγλίας και της Ελλάδας. Ο κοινός εχθρός ένωνε τους πάντες και άφηνε κατά μέρος τις διαφορές. Εγγραφε για τις εκδηλώσεις της Λευκωσίας η "Ελευθερία" στις **30 Οκτωβρίου 1940**:

"Πλείστα ιδιωτικά και αγοραία αυτοκίνητα διέσχιζον χθες τας οδούς της πόλεως στολισμένα με

τα αγγλικά και ελληνικά χρώματα, ενώ αι ουρανομήκεις ζητωκραυγαί του ενθουσιώδους πλήθους εδόνουν την ατμόσφαιραν.

Ολίγον μετά το απόγευμα ο ενθουσιασμός του λαού εκορυφώθη. Ομιλος νέων κρατούντων ελληνικής και αγγλικής σημαίας, διέσχισον τας οδούς κασι έψαλλον Ελληνικά εμβατήρια. Μετ' ολίγον ογκώδες πλήθος με επικεφαλής τα ελληνοαγγλικά λάβαρα, κληρικούς και μέλη της ελληνικής χορωδίας Λευκωσίας διέσχιζε τας αρτηρίας της πόλεως σκόρπιζον ρίγη ενθουσιασμού με τα ελληνικά θούρια.

Η διαδήλωσις έχουσα ως αφετηρίαν το οίκημα της ελληνικής χορωδίας Λευκωσίας κατηυθύνθη εις το Παγκύπριον Γυμνάσιον, ακολουθως αφού διέσχισε την οδόν Λήδρας με κατεύθυνσιν το ελληνικόν Προξενείον. Αι σκηναί, αι οποίαι διεδραματίσθησαν καθ' οδόν είναι ανώτεραι πάσης περιγραφής, τα πλήθη συνοθούμενα επί των πεζοδρόμων, επί των εξουσιών και παραθύρων των οικιών ζητωκραύγαζον υπέρ της Ελλάδος και της Μεγάλης Βρετανίας. Τέλος η ανθρωποθάλασσα έφθασεν εις το Ελληνικόν Προξενείον, άδουσα το "Εμπρός για μιαν Ελλάδα νέα..."

Ο εκλαμπρότατος αντιπρόσωπος της Ελλάδος κ. Ε. Μαυροκέφαλος εξήλθεν επί του εξώστου του Προξενικού μεγάρου και εχαιρέτισε τα πλήθη τα οποία εξερράγησαν εις ζητωκραυγάς υπέρ της Ελλάδος και της Μεγάλης αυτής συμμάχου.

Ο κ. Μαυροκέφαλος με καταφανή συγκίνησιν είπεν ότι η αυθόρμητος εκδήλωσις του πατριωτισμού του Κυπριακού λαού τον ενθουσίασε.

" Δύναμαι να σας διαβεβαιώσω, είπεν ότι με την βοήθειαν του Θεού και της Μεγάλης ημών συμμάχου Βρετανίας, ο θρίαμβος της νίκης θα στέψη τα ελληνικά όπλα".

Ακολουθως ο αιδεσιμ. Παύλος Βραένιος, εφημέριος του ι. ναού Φανερωμένης εκαυστηρίασεν την άτιμον και άνανδρον ιταλικήν πράξιν εκφράσας τη πεποίθησιν του ότι ο θρίαμβος θα στεφανώση τα συμμαχικά όπλα. Τα μέλη της χορωδίας έψαλλον τον

ελληνικόν και αγγλικόν ύμνον και ακολούθως οι διαδηλωταί κατευθυνθέντες προς το οίκημα της χορωδίας διελύθησαν εν απολύτω ησυχία.

Εις το προξενείον εξακολουθούν καταφθάνοντα εξ όλων των μερών της Κύπρου τηλεγραφήματα, καθώς και επιστολαί πολλών παλιών υποτασσομένων εις την διάθεσιν του ιερού αγώνος".

Ο Τοποτηρητής Λεόντιος δεν περιορίστηκε στις εκκλήσεις για υποστήριξη της Ελλάδας αλλά συνέστησε τοπικές επιτροπές σε κάθε μέρος του νησιού και Παγκύπρια επιτροπή εράνων υπό την προεδρία του για συλλογή χρημάτων και κάθε βοήθεια σπρος ενίσχυση της αγωνιζόμενης Ελλάδας.

Ο ίδιος έδωσε μάλιστα το παράδειγμα με προσωπική εισφορά **300** λιρών. Η Αρχιεπισκοπή εισέφερε άλλες **1000** λίρες και οι τρεις Μητροπόλεις Πάφου, Κιτίου και Κερύνειας από **500**.

Ταυτόχρονα με εγκυκλίους του κάλεσε τον λαό να συνεισφέρει ό,τι μπορούσε.

Την **1η** Νοεμβρίου **1940** εξέδωσε την πιο κάτω εγκύκλιο προς τον Κυπριακό λαό:

" Αριθμ. Πρωτ **256**

ΛΕΟΝΤΙΟΣ ελέω Θεού Μητροπολίτης Πάφου, Υπέρτιμος και Εξαρχος Αρσινόης και Ρωμαίων και Τοποτηρητής του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου Κύπρου,

Παντί τω φιλοπάτριδι Χριστεπωνύμω Ελληνικώ Ορθοδόξω πληρώματι της Αποστολικής Εκκλησίας Κύπρου, χάριν και ευλογίαν από του εν Τριάδι Θεού ημών,

Τέκνα εν Χριστώ αγαπητά,

Η αγνώμων Ιταλία, επιλήσμων των φώτων και του πολιτισμού, άτινα εδέχθη παρά της Ελλάδος, αχαρίστως και αδικαιολογήτως επεβουλεύθη την ανεξαρτησίαν και την ακεραιότητα του ελληνικού κράτους. Προέβαλε κατά τρόπον υβριστικώτατον απαιτήσεις, τας οποίας βεβαίως δεν ηδύνατο να δεχθώσιν ο μαρτυρικός βασιλεύς των Ελλήνων και η έχουσα επίγνωσιν του καθήκοντος ελληνική Κυβέρνησις. Και λοιπόν μήτηρ ημών Ελλάς, απορρίψασα τας αδικώτατας και παραλόγους απαιτήσεις έλαβε

μετά θάρρους ατρομήτου, τα όπλα υπέρ της ελευθερίας αυτής και της τιμής και σήμερα ευρίσκεται παρά το πλευρόν της κραταιάς Μεγάλης Βρετανίας, εν τω συμμαχικώ αυτής αγώνι.

Η αθάνατος ημών πατρίς αγωνίζεται αγώνα υπέρ των όλων, διεξάγει πόλεμον υπέρ βωμών και εστιών, όστις εξήψε πανταχού ενθουσιασμόν ασυγκράτητον εις πάσαν ελληνικήν ψυχήν, υπέρ του δικαιοτάτου και ιερωτάτου τούτου αγώνος εν Ελλάδι και πανταχού του ελληνισμού, οι πάντες προσφέρουσι και εαυτούς και ό,τι έχουσι.

Ως εις όλους τους προηγούμενους ελληνικούς πολέμους και τώρα μετά της εισόδου της μητρός ημών Ελλάδος εις τον πόλεμον η ελληνική Κύπρος αντέστη ως εις άνθρωπος υπέρ αυτής, εκ της αγνής ελληνικής Κυπριακής ψυχής ανέβλυσαν και πλημμύρισαν πλούσια τα πατριωτικά αισθήματα ως από τεραστίου ηφαιστείου συγκλονίσαντος το Πανελλήνιον.

Απευθύνοντες προς υμάς εν μέγα εύγε επί τούτω, υπενθυμίζομεν άμα το επιτακτικόν καθήκον, το οποίον έχομεν όλοι πλούσιοι και πτωχοί, μετουσιούντες τους ενθουσιασμούς εις έργα, να δώσωμεν και ημάς αυτούς, όσοι δύνανται και όσον οίον τε περισσότερον εκ της περιουσίας ημών εις την πατρίδα. Είναι φανερόν ότι η αισία έκβασις του ελληνοϊταλικού πολέμου εξαρτάται κατά μέγιστον μέρος και εκ της αφθονίας των υλικών πόρων. Και διά τούτο μεθ' όλως εξιδιασμένου πατρικού τόνου ποιούμεθα θερμοτάτην εκκλησιν εις την φιλοπατρίαν υμών υπέρ εκπληρώσεως του επιτακτικού τούτου καθήκοντος, δείξατε ότι είσθε απόγονοι του μεγάλου ημών προγόνου, όστις είπε "μητρός τε και πατρός και των άλλων προγόνων, απάντων τιμιώτερον εστίν η πατρίς και σεμνότερον και αγιώτερον".

Σύνθημα ημών σήμεραν έστω ταύτα: Τα πάντα διά την πατρίδα. Ούτω, θεού βοηθούντος και διά της επικουρίας της συμμάχου πανισχύρου Βρετανικής αυτοκρατορίας, θα νικήσωμεν τον βάρβαρον εχθρόν και θα σώσωμεν την ηγαπημένην μας Ελλάδα.

Ο δε Κύριος ημών και θεός ο κραταίος και
δυνατός, ευλογήσαι εξ ουρανού τα Άγια ελληνικά όπλα
και επιστρέψαι αυτά διά νικών και θριάμβων,

Εν Αρχιεπισκοπή Κύπρου

Τη **1** Νοεμβρίου **1940**

Ευχέτης προς κύριον διάπυρος

Ο Πάφου ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Τοποτηρητής του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου
Κύπρου